

Dosarul nr. 2rac-60/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. R. Berdilo)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. L. Bulgac, S. Gîrbu, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Primăria municipiului Chișinău,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Banca comercială „Moldindconbank” societate pe acțiuni împotriva Primăriei municipiului Chișinău, intervenient accesoriu Întreprinderea municipală de gestionare a fondului locativ nr. 15, în proces de insolvență cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Primăria mun. Chișinău și a fost menținută hotărârea din 24 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 15 iunie 2017 BC „Moldindconbank” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău, intervenient accesoriu ÎMGFL nr. 15, în proces de insolvență, cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 22 octombrie 2014, între BC „Moldindconbank” SA, prin intermediul filialei „Remiz” și ÎMGFL nr. 15, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de credit Berd-MoREEFF (cu anuitate) nr. 3522014, prin care banca a acordat debitorului un credit în sumă de 374103,50 de dolari SUA, cu termenul final de rambursare – 22 octombrie 2019.

A menționat că, în temeiul contractului de credit enunțat, banca și-a asumat angajamentul să pună la dispoziția debitorului creditul enunțat, iar ultimul, la rândul său, și-a asumat obligația să ramburseze creditul conform graficului stabilit prin contract, precum și să achite dobânda și alte plăți aferente ce decurg din contractul de credit enunțat.

A susținut că, în vederea garantării/asigurării executării în termen a obligațiilor debitorului ÎMGFL nr. 15, la data de 22 octombrie 2014, între BC

„Moldindconbank” SA și Primăria mun. Chișinău a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 352/2014-F, în temeiul căruia ultima a garantat executarea deplină a obligațiilor, ce reies din contractul de credit nr. 352/2014 din 22 octombrie 2014.

A afirmat că, prin hotărârea din 02 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea introductivă și a fost intentat procesul de insolvență față de ÎMGFL nr. 15, iar în funcția de administrator al insolvenței a fost numit Igor Purcel (Sacaliuc).

A relevat că, urmare a intentării procesului de insolvență față de ÎMGFL nr.15. sumele datorate, conform contractului de credit nr. 352/2014 din 22 octombrie 2014, au devenit și sunt considerate scadente anticipat din data intentării procesului, adică din 02 martie 2017.

A invocat că, necătând la faptul că, banca și-a executat integral angajamentele asumate, Primăria mun. Chișinău și ÎMGFL nr. 15, contrar prevederilor contractuale și legale, nu și-au onorat obligațiile asumate privind achitarea creditului, dobânzilor și a plăților aferente rezultate din contractul de credit nr. 352/2014 din 22 octombrie 2014.

A declarat că, datoria totală acumulată de către ÎMGFL nr. 15 și Primăria mun. Chișinău, conform calculului, la situația din 02 martie 2017 (data intentării procesului de insolvență față de ÎMGFL nr. 15) constituie suma de 15586,83 de dolari SUA, formată din credit în sumă de 15557,45 dolari SUA și dobândă neachitată în mărime de 29,38 de dolari SUA.

A relatat că, având în vedere incapacitatea de plată a debitorului ÎMGFL nr.15, constatată prin hotărârea definitivă a instanței de insolvență din 02 martie 2017, în scopul tranșării litigiului pe cale amiabilă și extrajudiciară, banca, la data de 12 mai 2017, a expediat în adresa Primăriei mun. Chișinău o reclamație, prin care a solicitat achitarea datoriilor formate conform contractului de credit nr. 352/2014 din 22 octombrie 2014.

A mai relatat că, prin scrisoarea nr. 02-109/3449 din 24 mai 2017 Primăria mun. Chișinău a recunoscut existența datoriei ÎMGFL nr.15 față de bancă în mărime de 15586,83 dolari SUA, precum și a obligației de achitare solidară a acesteia în temeiul contractului de fidejusiune nr. 352/2014-F și a menționat că, în scopul executării obligațiilor față de creditor (bancă), suma litigioasă a fost atribuită la datorii ale Primăriei mun. Chișinău și raportată la Ministerul Finanțelor ca datorii aferente. Totodată, pârâta a mai menționat că, prin prisma art. 38 și 39 din Legea nr.419 din 22 decembrie 2001 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, este în imposibilitate de a achita benevol suma revendicată, deoarece este necesară o decizie a instanței de judecată în acest sens.

A solicitat încasarea de la pârâtă a sumei de 15586,83 de dolari SUA, cu titlu de datorie și a taxei de stat în sumă de 8510,40 de lei.

Prin hotărârea din 24 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către BC „Moldindconbank” SA a fost admisă și au fost încasate din contul Primăriei mun. Chișinău în beneficiul BC „Moldindconbank” SA datorii în sumă de 15586,83 de dolari SUA sau echivalentul în valută națională a Republicii

Moldova conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei la data executării hotărârii și taxa de stat în sumă de 8510,40 de lei.

Prin decizia din 27 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Primăria mun. Chișinău și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Instanța de apel a reținut că, prima instanța just a concluzionat că, BC „Moldindconbank” SA în calitatea sa de creditor are dreptul de a pretinde concomitent încasarea creanței sale atât din contul debitorului, precum și din contul fidejursorului, atât timp cât creanța sa nu a fost stinsă. Totodată, în cazul în care debitorul principal nu și-a îndeplinit obligațiunile pe contractul de credit, fidejursorul este obligat să restituie suma restantă față de creditor.

Totodată, instanța de apel a considerat că, prima instanța corect nu a reținut argumentele invocate de către Primăria mun. Chișinău precum că, banca urma să-și aleagă concret debitorul de la care să pretindă încasarea datoriei sale. Or, conform art.46 alin. (1) și (2) din Legea insolabilității, creditorul căruia, pentru aceeași prestație, îi sunt datori debitori solidari poate cere oricărui dintre ei achitarea întregii sume pe care acesta o datorează la momentul intentării procesului de insolabilitate. Debitorii solidari și fidejursorul pot înainta creanțele pe care aceștia ar putea să le aibă din executarea creanțelor creditorului pe viitor față de debitorul aflat în proces de insolabilitate numai dacă creditorul nu a înaintat creanțele sale în procesul de insolabilitate.

De asemenea, instanța de apel a considerat că, nu poate fi reținut nici argumentul invocat de către Primăria mun. Chișinău precum că, BC „Moldindconbank” SA nu este în drept să se adreseze atât către ÎMGFL nr. 15, unde deja este o hotărâre a instanței de insolabilitate, prin care creanța în sumă de 15586,83 de dolari SUA a fost validată, cât și către Primăria mun. Chișinău, solicitând aceeași sumă de 15586,83 de dolari SUA, deoarece în caz de admitere a acestei sume ar exista două hotărâri judecătorești cu privire la încasarea aceleiași sume debitoriale de 15586,83 USD, fiind vorba de îmbogățire fără justă cauză. Or, atât timp cât în procesul de insolabilitate intentat față de ÎMGFL nr. 15, creanța BC „Moldindconbank” SA nu a fost stinsă efectiv, aceasta în calitate de creditor poate să ceară fidejursorului, Primăria mun. Chișinău să-i plătească suma datorată până la achitarea integrală a creanței sale.

Instanța de apel a apreciat critic argumentul invocat de către apelantă precum că, validarea creanței debitorului în procedura de insolabilitate anulează dreptul de regres al fidejursorului față de debitorul principal. Or, conform art. 142 alin. (12) din Legea insolabilității, un codebitor sau un fidejursor care este îndreptățit la restituire ori la despăgubire din partea debitorului pentru suma plătită, va fi trecut în tabelul de creanțe cu suma pe care a plătit-o creditorului. În acest caz, creditorul comun are dreptul de a cere să i se plătească, până la achitarea integrală a creanței sale, cota convenită codebitorului sau fidejursorului, rămânând creditor al acestuia doar pentru suma neachitată. Astfel, Primăria mun. Chișinău, după ce va achita datoria în mărime de 15586,83 de dolari SUA, va subroga banca în drepturile sale, preluând rolul de creditor în raport cu debitorul ÎMGFL nr. 15. Prin urmare, nu va fi încălcat dreptul

fidejursorului prevăzut de art. 1163 alin. (1) din Codul civil. Or, analizând normele legale enunțate se atestă că, Primăria mun. Chișinău, odată ce va executa obligația de achitare a datoriei, va avea drept de regres față de ÎMGFL nr. 15, fapt ce îi conferă dreptul acesteia de a înlocui BC „Moldindconbank” SA în tabelul creanțelor validate, devenind noul creditor față de ÎMGFL nr. 15.

La data de 27 noiembrie 2018 Primăria mun. Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală, fiind emisă cu încălcarea normelor de drept material.

A menționat că, BC „Moldindconbank” SA nu este în drept să se adreseze atât către ÎMGFL nr. 15, unde deja este o hotărâre a instanței de insolvență, prin care creanța în sumă de 15586,83 de dolari SUA a fost validată, cât și către Primăria mun. Chișinău, solicitând aceeași sumă de 15586,83 de dolari SUA, deoarece în caz de admitere a acestei sume ar exista două hotărâri judecătorești cu privire la încasarea aceleiași sume debitoriale de 15586,83 USD, fiind vorba de îmbogățire fără justă cauză.

A susținut că, BC „Moldindconbank” SA urma să aleagă concret debitorul, care urmează să execute creanța, fie ÎMGFL nr. 15, fie Primăria mun. Chișinău, dar nici într-un caz ambele părți.

A afirmat că, validarea creanței debitorului în procedura de insolvență anulează dreptul de regres al fidejursorului față de debitorul principal.

A relevat că, conform art. 1169 din Codul civil, fidejusiunea încetează și atunci când din cauza creditorului nu mai poate avea loc subrogarea fidejursorului în drepturile creditorului față de debitor. Fidejursorul, în acest caz, este eliberat în măsura prejudiciului suferit, or, la momentul depunerii cererii de validare a creanței de către BC „Moldinconbank” SA în procedura de insolvență a ÎMGFL nr. 15, creditorul a privat în mod conștient și deliberativ fidejursorul Primăria mun. Chișinău de posibilitatea oferită prin lege de a înainta acțiunea de regres față de debitorul principal, ÎMGFL nr. 15.

A invocat că, fondurile primăriei reprezintă o parte componentă a bugetului public național, considerent din care BC „Moldinconbank” SA, prin acțiunea de validare a creanței, a blocat în mod intenționat posibilitatea primăriei de a înainta acțiunea de regres față de debitorul principal, ÎMGFL nr. 15, reieșind din prevederile art. 46 din Legea insolvenței. BC „Moldinconbank” nu s-a prevalat de reglementările generale aferente obligațiilor solidare și nu a depus acțiunea față de fidejursor, fără a-și valida creanța în procedura de insolvență și în felul dat să nu fi anulat dreptul de regres al fidejursorului.

A mai invocat că, privarea efectivă a primăriei de dreptul său de regres, ca urmare a acțiunilor intenționate ale creditorului BC „Moldinconbank” SA reprezintă o ingerință inadmisibilă și disproporționată în creanța fidejursorului și speranța legitimă a acestuia de a se prevala de instituția de regres.

Prin referința depusă la data de 29 ianuarie 2019 BC „Moldindconbank” SA a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a expediat părților decizia contestată la data de 12 noiembrie 2018.

Astfel, recursul, declarat la data de 27 noiembrie 2018, este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Primăria municipiului Chișinău nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Primăria municipiului Chișinău, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Primăria municipiului Chișinău ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Primăria municipiului Chișinău se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru